

На основу члана 54. Закона о добробити животиња ("Сл. гласник РС", бр. 41/09), члана 20. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", 129/07) и члана 15. и 40. Статута града Лознице ("Сл. лист града Лознице", бр 19/08), Скупштина града Лознице на својој 17. седници одржаној дана 16. септембра 2010. године, донела је

ПРОГРАМ

КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Садржај:

1. У В О Д.....	1
2. САДАШЊЕ СТАЊЕ И ОЦЕНА.....	1
3. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ ПАСА.....	5
3.1. Основе за реализацију програма.....	5
3.2. Разлози за примену програма.....	6
3.3. Програм смањења популације.....	7
3.4. Мере и активности у наредном периоду.....	8
4. ФИНАСИЈСКИ ПЛАН.....	9
5. ЗАКЉУЧАК.....	10

1. УВОД

Стварање популације паса и мачака на улицама нашег града, јавних површина, насељених места и поља, резултат је напуштања кућних љубимаца од стране њихових власника. Сада већ бивши кућни љубимци препуштени сами себи, у борби за голи живот, а у недостатку хране и неге, плус њихово удруживање и хордашење постају велики проблем за животну средину где се крећу. Познато је такође, да је њихово размножавање веома прогресивно, па се популација паса луталица тиме стално увећава.

Због тога је неопходно

1. Применити важеће одредбе Закона
2. Стимулисати мере за стерилизацију, вакцинацију и обележавање паса
3. формирати ЗОО хигијенску службу

Закон о добробити животиња, који је донешен, у складу је са европским стандардима и одређује начине поступања са животињама, заштиту животиња од злостављања, заштиту добробити животиња при лишавању живота, држању, узгоју, клању итд. Закон у чл. 54. одређује да органи јединица локалне самоуправе дужни су да израде и спроводе **Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака према специфичностима средине.**

Законом о ветеринарству, између осталог, уређује се заштита и унапређење здравља животиња, утврђују се заразне болести животиња и мере за спречавање ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња и болести које се са животиња могу пренети на људе. Уређују се и услови за држање животиња, од врсте објеката па до храњења, хигијенско санитарних услова итд.

Терминологија:

Напуштен је сваки пас који се нађе на јавном месту без надзора власника и који није регистрован и обележен у складу са Законом;

Луталица је пас који се нађе на јавном месту без надзора власника а исти је обележен уградњом микрочипа или тетовираним бројем те је на основу тога могуће пронаћи његовог власника.

2. САДАШЊЕ СТАЊЕ И ОЦЕНА

Да би успешно решила питање како смањити популацију напуштених паса на савремен и хуман начин и како држати под контролом њихово здравље, локална самоуправа је израдила и крајем 2007.год. усвојила Стратегију контроле и смањења популације паса луталица на територији града Лознице и истовремено оформила Комисију за спровођење и праћење Стратегије. Овај акт је урађен у свему и по правилима које прописује Светска здравствена организација (WHO) и Светско удружење за заштиту животиња (WSPA).

Стратегија контроле и смањења популације паса луталица, усвојена децембра 2007.год. заснована је на начелима законитости, хуманости, одговорности и сарадње. Све мере за спровођење Стратегије морају имати основ у законима, прописима и конвенцијама које усвоји Република Србија. Сви носиоци овлашћења у спровођењу Стратегије подлежу контроли и носе личну одговорност за свој рад. Начело сарадње налаже нам веома важан сегмент сарадње државних органа, ветеринара, комуналних предузећа, друштва за заштиту животиња и грађана.

Циљеви постављени Стратегијом из децембра 2007.год.:

1. Да стабилизује и потом трајно смањи популацију на оптималан број паса
2. Да успостави трајну контролу здравља популације паса (мисли се на контролу беснила, паразитоза, темперамента).

Мере за спровођење Стратегије усмерене су у три правца:

1. Стабилизација и постепено смањење броја паса тзв. CNR програм (ухвати-стерилиши-пусти).
2. Превентивне мере које треба да спрече настанак нове генерације паса (усмерене према власницима кућних паса и љубимаца).
3. Контрола и брига о здрављу популације паса луталица тј. напуштених паса.

Крајем 2008.год.одлучено је, због повећаног броја паса на јавним површинама па самим тим и напада на људе и домаће животиње, да се на локацији званој „Јарцан“ у Лозничком пољу уради објекат привременог карактера са 10 боксова за псе.

Члан. 46 Закона о ветеринарству предвиђа обавезу локалне самоуправе да на својој територији организује зоохигијенску службу која обавља послове хватања и збрињавања напуштених животиња у прихватилиште за животиње, нешкодљиво уклањање лешева и животиња са јавних површина за узгој, дресуру, излагање и промет животиња. Јануара 2009.год. закључен је уговор, између КЈП „Наш Дом“ и Града Лознице који предвиђа да радници КЈП „Наш Дом“ врше хватање и превоз напуштених животиња до привременог прихватилишта, чување и исхрану, превоз у ветеринарску станицу на стерилизацију, враћање истих у прихватилиште и чување до коначног збрињавања, што подразумева враћање на првобитна станишта по принципу „ухвати-стерилиши-пусти“, удомљавање, и сл. Са друге стране што се тиче контроле здравља паса луталица Град Лозница има уговор са Ветеринарском станицом Лозница, тако кад се обједине ове две услуге оне покривају све послове зоохигијенске службе, а због финансијске оправданости пришло се овом решењу.

Како се убрзо показало да је урађено прихватилиште мало, Комунално предузеће у августу исте године финансирало је изградњу другог објекта са још још 10 боксова.

Тренутно се у објектима привременог прихватилишта налази око 100 паса које ветеринари контролишу, прегледају, обележавају и стерилишу до коначног трајног збрињавања (удомљавање-проналажење нових власника, враћање на првобитна станишта или држање у азилима до краја живота).

Пошто је на снази забрана увођења нових паса у прихватилиште, по решењу Ветеринарске инспекције од 16. фебруара 2010.год. ветеринари су завршили послове регистрације и стерилизације паса, а због недостатка простора, само за хитне и неодложне интервенције се обезбеђује по које место што је у последњих пола године довело до јако великог броја паса на јавним површинама, у граду, у насељеним местима, око школа тако да се процењује да их само у центру града и ближој околини има око 200. У јуну месецу 2010. градска управа је донела одлуку о изградњи још једног објекта сличне величине као и предходна два и то ће обезбедити простор за још око 50 - 60 паса. Препорука за убудуће је, да се сви пси који се налазе тренутно у прихватилишту или удоме, или пуне (само здрави и безопасни пси), а агресивни лише живота на хуман начин, ди би се нови пси који се налазе на јавним површинама ветеринарски третирани.

Током 2009.год. док је интезивно рађено на хватању и смештају напуштених паса у привремене објекте прихватилишта, редовно је на рачун Градске управе вршена ветеринарска услуга контроле, лечења, стерилисања, обележавања и вакцинације смештених паса од стране Ветеринарске станице «Лозница».

И поред свих наведених и спроведених мера на територији града Лозница број паса луталица и напуштених паса није се значајно смањило, па се приступило изради овог Програма, односно наведени проблем се није решио.

3. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ ПАСА

3.1. Основе за реализацију програма

Основе за реализацију програма чини:

- Законска регулатива:

1. Закон о ветеринарству («Сл.гласник Републике Србије», бр.91/05)
2. Закон о добробити животиња («Сл.гласник Републике Србије», бр.41/09)
3. Правилник о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла (из 1989.)
4. Правилник о мерама за заштиту од мучења (из 1994.)
5. Правилник о обележавању паса и вођењу евиденције о обележеним псима («Сл.гласник Републике Србије», бр.115/05)
6. Одлука о држању домаћих животиња која је прописала ефективне, превентивне мере које се односе на регистрацију и обележавање паса, вакцинацију, одговорност власника, забрану напуштања кућних љубимаца и поступке са напуштеним животињама.

- **Регистрација и обележавање** свих паса је кључна и превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник.

(надлежност – Министарство, Град Лозница, и ветеринарска ординација која се брине о здрављу паса)

- **Стерилизација** је најефикаснија мера којом се смањује популација паса, регулише бројност популације у прихватилиштима, као и неконтролисана репродукција напуштених паса.

(надлежност – Министарство, Град Лозница и ветеринарска ординација која се брине о здрављу паса)

- **Удомљавање** паса из прихватилишта је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња. Све животиње које се дају на удомљавање морају бити вакцинисане, стерилисане и обележене. (надлежност – КЈП "Наш дом")

- **Образовање и информисање** – циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса, као и грађана, са особинама и потребама паса, сопственим мотивима држања паса, законским обавезама власника паса. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације паса луталица у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника паса.

(надлежност – еколошка удружења, локални медији, основне и средње школе)

- **Еутаназија** је лишавање живота животиња на хуман начин и једна је од мера контроле и решавања ове проблематике. Закон о добробити животиња у члану 15 одређује када се животиња може лишити живота.

За наш Програм битне су следеће тачке:

- 1) ако је повређена, неизлечиво болесна, телесно деформисана или на други начин патолошки онеспособљена тако да опоравак није могућ, а живот за њу представља бол, патњу, страх и стрес;

- 2) ако је достигла старост па јој отказују основне животне функције;
- 5) ако се лишавањем живота спречава ширење, односно ако се сузбијају и искорењују заразне болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство;
- б) ако животиња не може да се прилагоди условима смештаја, а њено пуштање на слободу представља опасност за људе, друге животиње и животну средину;
- 9) ако је лишавање животиње живота од веће користи за њену добробит него што су патње од даљег живота, у складу са мишљењем ветеринара.
(надлежност – Ветеринарска станица)

- **Финансирање** – да би Програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити финансијска средства за рад и функционисање прихватилишта, као и за превентивне мере здравствене заштите (обележавање, вакцинација, стерилизација и еутаназија).

Средстава се обезбеђују из:

- буџета локалне самоуправе;
- из Министарства;
- из донација.

3.2. Разлози за примену програма

Све досадашње мере, које су се спроводиле, а које су предвиђене у Стратигији контроле и смањења популације паса луталица на територији општине Лозница, нису дале одговарајуће резултате. Са једне стране, пси су животиње, за које се сматра да су човекови највећи пријатељи и људи желе да их заштите, а са друге стране, када су угрожени (да ли због недостатка хране, неге и сл.) постају опасне по људе, посебно децу, домаће животиње, а највећу опасност представљају као носиоци заразних болести које су заједничке и за псе и за људе. Овај програм је настао као резултат неслагања са досадашњим начином решавања проблема паса луталица. Циљ је хуманији и савременији приступ решавању овог проблема у складу са важећом правном регулативом.

Основни разлози за примену Програма су:

Социјално - безбедносни – нарушавање јавног реда и мира

Економска оправданост – трошкови постојања прихватилишта временом ће се исплатити – наспрам трошкова које би Локална самоуправа морала да плати у случају одштетних захтева грађана.

Здравствени – спречава се ширење и преношење заразних болести као и болести које су заједничке људима и животињама (зоонозе).

Хигијенско - еколошки - спречава се растурање чврстог отпада и смећа из контејнера, канти и депонија, избегава се прљање улица, јавних површина и дечијих игралишта.

Естетски – лепши изглед града и насељених места, како за грађане тако и за туристе.

Хумани однос према животињама – хумано поступање са животињама је мера у интересу и људи и животиња.

Едукативни – потреба да се створи нова клима и пропагирају разни едукативни програми намењени подизању укупне свести грађана, нарочито деце о проблемима паса луталица.

Тако, локална самоуправа, свесна своје одговорности и законске обавезе, када је у питању решавање ове проблематике, а у циљу да се понаша одговорно и тако утиче на смањење и контролу бројности паса/мачака израдила је овај Програм и потрудиће се да се исти у пракси и спроведе.

Да би Програм био успешан неопходна је сарадња надлежног Министарства, локалне самоуправе, предузећа или организације која управља прихватилиштем, ветеринара, Удружења за заштиту животиња и грађана.

3.3. Програм смањења популације

Програм смањења популације паса луталица неопходно је спровести у две фазе:

I фаза – је спровођење мера смањења популације паса луталица на прихватљив број здравих и мирољубивих животиња.

Ова фаза би се одвијала у два правца, а спровођење и надзор били би паралелни:

1) Пси познатих власника

- успостављање одговорног власништва,
- обележавање паса микрочиповима и регистрација власника,
- стварање јединствене електронске базе података,
- контрола здравственог стања (вакцинација против беснила, дехелминтизација),
- контрола репродукције (подстицање власника да стерилишу своје кућне љубимце).

Примена Одлуке о држању домаћих животиња.

2) Пси луталице

- масовно хватање и контрола репродукције стерилизацијом,
- микрочиповање (да сваки пас буде у електронској бази података),
- здравствена контрола (програм масовне вакцинације),
- одвајање здраве и доброћудне популације и вршити активно удомљавање,
- затим у првој фази овог Програма, после предходног третмана, пси који се не удоме, да се пуштају на одређена станишта (значи постепено смањивати број места, где ће се они налазити и кретати),
- остали пси (агресивни, неприлагодљиви итд.) после максимално 10 дана проведених у прихватилишту морају бити лишени живота према члану 15. Закону о добробити животиња .

Рок: трајни задатак.

Овим мерама би допринели да кроз прихватилиште за релативно кратко време прођу сви пси луталице, буду обележени и здрави, па кад се нађу на улици или другој јавној површини не би представљали велику опасност.

II фаза – стабилизација популације паса луталица

У овој фази ће се оформити Зоохигијенска служба, која би се бринула о популацији паса луталица, чији број би био у стагнацији, а са тежњом да се пси све мање налазе на одређеним стаништима, а здрави пси до краја живота сместе у прихватилиште. Временом, део прихватилишта би био реконструисан у пансион за трајно смештање паса, урађен зелени појас и стазе за шетање, тако да би посетиоци могли да обиђу псе, а тиме се подиже укупна свест грађана, нарочито деце о проблемима паса луталица. Значајно би било да се до ове фазе грађани и деца едукују, да се на

јавне површине враћају само пси који су прошли третман, да су евидентирани, стерилисани, вакцинисани и видљиво обележени на увету или огрлицом.

Рок: 31.12.2011.год.

Неопходно је да власници кућних љубимаца буду упознати са обавезама и правима из закона, са запрећеним казнама за непоштовање прописа, са циљевима и мерама контроле популације кућних љубимаца, јер популација кућних љубимаца има директан утицај на популацију напуштених који се слободно крећу на јавним површинама у граду и свим насељеним местима у окружењу, стварајући проблеме. Јер кад су животиње прописно обележене и регистроване, стварају се услови за лако и брзо проналажење правога власника, који ће се много теже одлучити да одбаци или напусти свог љубимца, ако зна да су казне значајне, као и трошкови хватања и евентуално насталих штета од напада на људе и домаће животиње.

Градска управа кроз примену прописаних мера и доношења одговарајућих скупштинских одлука, доћи ће до дугорочног решења по питању контроле и смањења популације напуштених паса/мачака.

3.4. Мере и активности у наредном периоду

Да би Програм дао своје праве ефекте, потребно је под хитно направити акциони план, који ће обухватити све до сад набројано:

1. Масовни третман, стерилизација власничких паса
2. Масовни третман напуштених паса
3. Израде и усвајање неопходних одлука Градске управе
4. Образовање и информисање грађана
5. Континуирано образовање и заштита радника и свих запослених у прихватилишту
6. Интензиван рад на удомљавању паса
7. Дограђивање неопходне опреме и објеката у прихватилишту и њихово одржавање текуће и ванредно
8. Надстрешнице и плато за прање и дезинфекцију
9. Израда акционог и финансијског плана, на основу истраживања популације луталица
10. Контрола и санкционисање неодговорних власника у сарадњи са локалним (комуналним) и републичким (ветеринарским) службама-по систему «од врата до врата».
11. Обезбеђење просторије са одговарајућим условима за рад ветеринара у прихватилишту.
12. Сарадња ветеринара, предузећа које управља прихватилиштем, инспекције, локалне управе, грађана, удружења за заштиту животиња, комуналне полиције, медија.

У циљу обезбеђења одрживости ефеката поменутих пројеката треба извршити:

- обележавање свих паса на територији Лознице
- подићи капацитете службе за хватања паса и рад у прихватилишту,
- побољшати сарадњу са удружењима за заштиту животиња по питању реализације програма за смањење броја напуштених животиња подићи на максимални ниво
- обезбедити сарадњу са удружењима грађана, медијима, ветеринарским и другим службама, школама.
- изменити постојеће одлуке, односно донети нове одлуке које регулишу ову област.

4. ФИНАСИЈСКИ ПЛАН

1. проширење постојећег прихватилишта;
2. трошкови ветеринарског збрињавања и здравствене контроле ухваћених животиња (лекови, вакцинација, обележавање, лечење-по садашњем Закону потребан је уговор са ветеринарском станицом);
3. трошкови личног дохотка и накнаде за запослене раднике;
4. трошкови обуке, као и здравствене заштите запослених (превентивно вакцинисање);
5. трошкови исхране животиња у прихватилишту;
6. материјални трошкови у прихватилишту (гориво, регистрација возила, струја, вода, телефон...);
7. трошкови стерилизације и еутаназације;
8. одржавање објекта и опреме у прихватилишту;
9. набавка дезинфекционих средстава;
10. трошкови превоза и уништавања животињских лешева.

ПРИХОДИ ЗА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

1. Буџет Града Лознице (евентуално средства из буџета Републике)
2. Из делатности прихватилишта
3. Средства из донација, фондова и сл.

5. ЗАКЉУЧАК

Процењено је да на територији Града има око 5.000 паса од којих су 300 напуштени пси. Остали су у домаћинствима и нису евидентирани.

Сваки неевидентирани пас или штене кога власник избаци на улицу постаје напуштени пас и представља опасност за грађане а одговорност за последице њихових напада на грађане и имовину пада на терет локалне самоуправе.

Ради превазилажења наведене ситуације а у складу са позитивним законским прописима предложене су мере чији је циљ решавање проблема паса луталица односно њихово уклањање са јавних површина, и то:

- Регистрација, обележавање и микрочиповање свих паса је кључна и превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник чиме би се повећала одговорност власника, који своје љубимце не могу олако избацити на улицу, а неодговорни власници ће сносити све материјалне трошкове за последице дела које направи пас (нападне особу, друге животиње...) као и трошкове хватања и збрињавања пса у прихватилишту.

- Склањањем паса са јавних површина и смештањем у прихватилиште елиминише се опасност од уједања грађана и плаћање одштетних захтева уједеним грађанима нестаје, а удомљавање паса из прихватилишта је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња.

- Стерилизацијом власничких и невласничких паса/мачака ставља се под контролу и смањује се бројност популације паса/мачака без њиховог убијања, које је у Србији забрањено (Закон о ветеринарству, Закон о добробити животиња, Кривични закон)

- Еутаназија је лишавање живота животиња на хуман начин и једна је од мера контроле и решавања ове проблематике.

- Образовање и информисање – циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса, као и грађана, са особинама и потребама паса, сопственим мотивима држања паса, законским обавезама власника паса. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације паса луталица у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника паса.

Применом свих ових мера из Програма значајнији резултати се могу очекивати за око годину дана. Све горе наведене мере предвиђене Програмом су неопходне како би се кроз време и едукацију подигла свест о схватању одговорности (личне и материјалне) власника сваког пса и тиме отклонио узрок проблема.

Усвајањем и реализациојом овог Програма допринеће се значајном смањеном броју напуштених паса и паса луталица на територији града Лознице, чиме ће се смањити и број оштећених грађана од уједа паса а што ће се директно одразити на смањење трошкова по наведеном основу у буџету Града Лознице.

СКУПШТИНА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Број: 06-14/10-17-15

Датум: 16. септембар 2010. године

Л о з н и ц а

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Јован Годоровић, с.р.**